

KLAGANDE

Omsorgsnämnden i Sandvikens kommun
811 80 Sandviken

MOTPART

██████████ ██████████

Ombud: Advokat Jan Jonsson
Igne Advokatbyrå AB
Vasagatan 17
903 29 Umeå

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Faluns dom den 14 juli 2017 i mål nr 5309-15,
se bilaga A

SAKEN

Personkretstillhörighet

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och fastställer
Omsorgsnämnden i Sandvikens kommuns beslut.

Kammarrätten fastställer förvaltningsrättens sekretessförordnande.

YRKANDEN M.M.

Omsorgsnämnden i Sandvikens kommun yrkar att kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och fastställer nämndens beslut.

██████████ anser att överklagandet ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖR I KAMMARRÄTTEN

Omsorgsnämnden anför bl.a. följande. I sitt vittnesmål vid förhandlingen i förvaltningsrätten uttalade överläkaren ██████████ sig huvudsakligen om ██████████ diagnoser, skador och smärttillstånd. När det gäller ██████████ funktionsförmåga hänvisade han endast till den ADL-bedömning som genomfördes den 27 mars 2014 av arbetsterapeuten ██████████ Som framhållits i förvaltningsrättens dom gör uppgifterna i ADL-bedömningen inte sannolikt att ██████████ funktionshinder orsakar honom betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service. Inte heller de uppgifter som lämnats av ██████████ ██████████ gör det sannolikt att ██████████ har betydande svårigheter. ADL-bedömningen kan därför inte tillsammans med uppgifterna från överläkaren läggas till grund för den slutsats som förvaltningsrätten har kommit till.

Uppgifterna från ██████████ mor måste värderas försiktigt. Det framkom bl.a. att hon mer oregelbundet har hjälpt ██████████ Dessutom var de frågor som hon fick direkt ledande.

Att ██████████ skulle ha betydande svårigheter motsägs ytterligare av de uppgifter som kommit fram vid vårdplanering den 19 juni 2017 vid Gävle sjukhus. Av vårdplaneringen framgår bl.a. att han inte har några kommunikationssvårigheter. Under vårdtiden har han ätit självständigt med god aptit. Han har tappat sig själv på urin och har under vårdtillfället haft en

kateter som avlastning. Han har larmat om han har behövt hjälp. Under vårdtiden har han klarat sin övre och nedre hygien självständigt. Han har klarat klädseln självständigt på överkroppen och fått hjälp med strumpor och byxor. Han har sedan tidigare klarat att ta sig i och ur sin rullstol självständigt och tagit sig runt i hemmet med den. Under vårdtiden har han fått lite stöttning genom att en personal stått bakom rullstolen och hållit fast denna medan han flyttat sig från säng till rullstol. Han kan röra sig självständigt i sängen. Vid vårdplaneringen ansökte [REDACTED] om hjälp i hemmet med bl.a. städning, tvätt och inköp, hjälp och stöd med hygien och klädsel samt trygghetslarm och ledsagning.

Utredningen visar att [REDACTED] behöver viss hjälp för att klara sin dagliga livsföring, men att hans funktionshinder inte kan anses förorsaka sådana betydande svårigheter och ett så omfattande behov av stöd eller service som förutsätts för att han ska höra till personkretsen i 1 § 3 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Detta styrks ytterligare av en vårdplanering som genomfördes den 26 juli 2017 och där inget nytt framkom gällande [REDACTED] funktionsförmåga.

[REDACTED] anför bl.a. följande. Överläkaren [REDACTED] har utifrån en ADL-bedömning tillsammans med övrig medicinsk dokumentation, observationer samt erfarenhet och kompetens redovisat en klar uppfattning om att han, till följd av sin nedsatta funktionsförmåga, är i behov av hjälp i samband med bl.a. dusch, toalettbesök, läckage, morgon- och kvällshygien samt på- och avklädning. Med hänsyn till [REDACTED] specialistkompetens har förvaltningsrätten gjort en riktig bedömning av det medicinska underlaget och dragit en korrekt slutsats av detta. Han delar inte nämndens uppfattning om att det ställdes ledande frågor till hans mor under den muntliga förhandlingen. Hon har hjälpt honom så ofta hon har kunnat. Att hon inte har kunnat hjälpa honom mer regelbundet än vad hon har gjort kan inte på något sätt visa på omfattningen av hans hjälpbehov.

Nämnden har hänvisat till vårdplaneringsmöten den 19 juni 2017 och den 26 juli 2017. Han har dock inte fått någon dokumentation över vad som framkommit vid dessa möten. Han känner inte igen sig i de uppgifter som nämnden redovisat. Att nämnden inte bifogat nödvändig dokumentation utgör en brist och han kan under dessa förhållanden inte bemöta de uppgifter som nämnden redovisar.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Det är ostridigt i målet att [REDACTED] funktionshinder är stort och varaktigt och inte beror på normalt åldrande. Avgörande för frågan om personkretstillhörighet är därför om hans funktionshinder förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Utredningen i målet ger stöd för att [REDACTED] till följd av sitt funktionshinder har ett visst behov av hjälp i sin dagliga livsföring. Utredningen visar emellertid att han kan utföra ett flertal aktiviteter i den dagliga livsföringen på egen hand, eller endast med begränsad hjälp, bortsett från de tillfällen då han drabbas av smärtskov. Han kan bl.a. sköta en stor del av sin personliga hygien samt äta, dricka och kommunicera självständigt. Uppgifterna i ADL-bedömningen gör, såsom förvaltningsrätten konstaterat, inte sannolikt att [REDACTED] funktionshinder förorsakar honom betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och att han har ett omfattande behov av stöd eller service. Överläkaren [REDACTED] har huvudsakligen uttalat sig om [REDACTED] medicinska tillstånd och inte om hans begränsningar till följd av funktionshindret. Kammarrätten bedömer därmed att utredningen inte visar att [REDACTED] funktionshinder är sådana att han tillhör personkretsen i 1 § 3 LSS. Mot denna bakgrund ska omsorgsnämndens överklagande bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Charlotte Waas
kammarrättsråd
ordförande

Petra Ebbing
kammarrättsråd
referent

Esin Tubluk
tf. kammarrättsassessor

Sara Öhlund
kammarrättfiskal
föredragande

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN
Förvaltningsrättsnotarien
Emil Lindmark

DOM
2017-07-14
Meddelad i Falun

Mål nr
5309-15

KLAGANDE

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Ombud
Advokat Jan Jonsson
Igne Advokatbyrå AB
Vasagatan 19
903 29 Umeå

MOTPART

Omsorgsnämnden i Sandvikens kommun
811 80 Sandviken

ÖVERKLAGAT BESLUT

Omsorgsnämnden i Sandvikens kommuns beslut 2015-11-17

SAKEN

Personkretstillhörighet

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och beslutar att [REDACTED] tillhör personkretsen enligt 1 § 3 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Målet visas åter till Omsorgsnämnden i Sandvikens kommun för utredning av om [REDACTED] med anledning av detta är berättigad till assistansersättning.

Förvaltningsrätten beslutar att sekretessen enligt 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska bestå för uppgifter om enskilda hälsotillstånd och andra personliga förhållanden som lagts fram vid den muntliga förhandlingen inom stängda dörrar och inte tagits in i denna dom.

Dok.Id 197127

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 45 S-791 21 Falun	Kullen 4	023-383 00 00 E-post: forvaltningsrattenifalun@dom.se www.forvaltningsrattenifalun.domstol.se	023-383 00 80	måndag–fredag 08:00–12:00 13:00–16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Omsorgsnämnden i Sandvikens kommun (nämnden) avslog den 17 november 2015 [REDACTED] ansökan om ekonomisk ersättning för skäligena kostnader för biträde av personlig assistent (assistansersättning) enligt 9 § 2 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Som skäl för avslaget anförde nämnden bland annat följande. [REDACTED]

[REDACTED] har ett varaktigt och stort funktionshinder som inte beror på normalt åldrande och som väsentligen påverkar hans vardag. För att tillhöra personkretsen i 1 § 3 LSS måste emellertid samtliga rekvisit i lagrummet vara uppfyllda. Av utredningen i målet framgår att [REDACTED] tillstånd varierar och att han vissa dagar klarar personlig ADL och att han andra dagar har vissa svårigheter. Av den ADL-bedömning som gjorts framkommer också att [REDACTED] klarar av att äta och dricka själv när han inte drabbas av smärtskov. Samma bedömning görs vid ett par andra behov och det framkommer att han är delvis självständig. Vid de tillfällen [REDACTED] inte drabbas av smärtskov har han bedömts ha inte obetydliga förmågor att klara personlig ADL. [REDACTED] situation är snarlik den situation som Högsta förvaltningsdomstolen bedömde i mål nr 4440-11, där den försäkrade inte ansågs uppfylla personkretsen enligt 1 § 3 LSS. Tidigare utredningar som gjorts har delvis fått ligga till grund för även denna bedömning. Nämnden bedömer att utredningen i målet inte ger stöd för att [REDACTED] tillstånd förvärrats på sådant sätt sedan nämndens senaste prövning år 2012 att hans funktionshinder ska anses innebära så betydande svårigheter i den dagliga livsföringen att han behöver omfattande stöd och service. [REDACTED] uppfyller därmed inte samtliga rekvisit enligt 1 § 3 LSS.

[REDACTED] yrkar att han ska beviljas sökt assistansersättning och anför bland annat följande. Hans funktionshinder förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service. Hans funktionshinder består dels i den förlamning som hans skada medfört, men framför allt i den smärta som följt. Han har en konstant

svår smärta och utöver det kommer en ännu mycket värre smärta i skov, vilket gör honom helt oförmögen att klara några som helst aktiviteter i det vardagliga livet. Han har i ingivna inlagor utförligt redovisat de hinder som hans funktionsnedsättning medför i den dagliga livsföringen samt därtill inkommit med en omfattande medicinsk utredning som i sammanhanget får betecknas som tungt medicinskt sakkunniga. Trots att förvaltningen haft tillgång till ett väl genomarbetat och detaljerat underlag från såväl [REDACTED] [REDACTED] som medicinska professioner hävdar förvaltningen med enfase att han inte kan anses tillhöra personkretsen enligt LSS. Med beaktande av de uppgifter som finns i utredningen och med särskild hänsyn tagen till tydligheten i den medicinska utredningen är det således uppenbart att förvaltningen varken förmått ta till sig omfattningen av hans funktionsnedsättningar eller de hinder dessa medför i hans dagliga livsföring.

[REDACTED] överläkare vid Smärtcentrum Akademiska sjukhuset i Uppsala, uppger vid vittnesförhör bland annat följande. Han träffade [REDACTED] [REDACTED] vid den smärtutredning som genomfördes vid Akademiska sjukhuset i Uppsala under tiden den 24 till den 28 mars 2014. [REDACTED] har drabbats av en mycket svår ryggmärgsskada efter en olycka vilket lett till förlamning och känselstörning i vilken ingår svåra smärtor som drabbar ryggmärgen och nerverna. Sådan smärta drabbar 30–60 % av dem som ådrar sig sådana skador som [REDACTED] gjort och de påverkar hela livet. Smärtorna kan som i [REDACTED] fall vara väldigt svåra att behandla, ibland omöjliga. [REDACTED] har fått prova de kirurgiska och farmakologiska behandlingar som finns att tillgå, utan smärtlindrande resultat. Rehabilitering kan inte få bort själva smärtan men det är möjligt att [REDACTED] med hjälp av det kan få mindre stressnivåer och lära sig sätt att hantera smärtan på ett annat sätt. [REDACTED] uppfattning är emellertid att rehabilitering redan provats och smärtan kan också vara så svår att det omöjliggör rehabilitering. Bedömningen av en persons smärta görs genom att man lyssnar på personens beskrivning och sätter det i samband med övriga kända

omständigheter kring skadan och tidigare erfarenheter från andra patienter. I [REDACTED] fall är det uppenbart att det är fråga om svår smärtproblematik och det finns inte någon anledning att ifrågasätta [REDACTED] uppgifter. [REDACTED] uppgifter om sin smärta stämmer väl överens med opererande kirurgs undersökning, röntgenundersökningen samt den neurofysiologiska undersökningen som gjorts. Det finns ingen mer objektiv metod än denna.

Siw Åström, [REDACTED] mor, uppger vid vittnesförhör bland annat följande. Hon har hjälpt [REDACTED] med i princip allt i hans dagliga livsföring. Om hon inte hjälper honom får han göra avkall på vissa behov för att han helt enkelt inte klarar av dem utan asisstans från annan. Han försöker själv om ingen finns där för att hjälpa honom men då inträffar olyckor som han inte själv kan reda upp och han måste invänta henne för hjälp. Han är och har sedan tidpunkten för det överklagade beslutet varit helt beroende av henne. Situationen är dessutom klart sämre nu än vad den var vid tidpunkten för det överklagade beslutet och hon orkar inte ta hand om honom på samma sätt längre.

Nämnden står fast vid sitt beslut.

Förvaltningsrätten har hållit muntlig förhandling i målet den 28 juni 2017.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Av 51 kap. 2 § socialförsäkringsbalken (2010:110) framgår att en försäkrad som omfattas av 1 § LSS kan för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för sådan personlig assistans som avses i 9 a § samma lag.

LSS innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service bland annat åt personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska

funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service (1 § 3 LSS).

Det är ostridigt i målet att [REDACTED] har ett varaktigt funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande som är stort, i och med de besvär som orsakas av hans ryggmärgsskada. Frågan är om hans funktionshinder orsakar honom betydande svårigheter i hans dagliga livsföring och om han därför har ett omfattande behov av stöd och service som gör att han omfattas av personkretsen i 1 § 3 LSS.

För att en persons funktionshinder och hjälpbehov ska anses vara av det kvalificerade slag som krävs för att hon eller han ska höra till personkretsen enligt 1 § 3 LSS krävs att alla angivna rekvisit enligt paragrafen är uppfyllda. Rekvisiten går emellertid inte att helt självständigt bedöma var för sig eftersom de påverkar varandra (jfr prop. 1992/93:159 s. 168).

Av förarbetena till LSS framgår vidare bland annat följande. Funktionshindren ska vara varaktiga, det vill säga inte vara av tillfällig eller mer övergående natur. Kravet på funktionshindrens storlek innebär att de ska ha en sådan karaktär eller omfattning att de starkt påverkar flera viktiga livsområden samtidigt, till exempel boende, fritid eller behov av habilitering eller rehabilitering. Det gäller till exempel om en person till följd av funktionshinder dagligen är mycket beroende av hjälpmedel eller har återkommande behov av en annan persons hjälp för den dagliga livsföringen bland annat i boendet eller för att förflytta sig, meddela sig med andra eller ta emot information. Med betydande svårigheter i den dagliga livsföringen menas bland annat att den enskilde inte på egen hand kan klara vardagsrutiner som toalettbestyr och hygien, påklädning, mathållning, kommunikation, förflyttning inomhus eller utomhus, sysselsättning och nödvändig träning eller behandling. Ett omfattande behov av stöd eller service kan vara behov av hjälp

med toalettbesök, påklädning, matlagning, skrivning och läsning, förflyttning med mera. En bedömning av en persons behov av stöd eller service måste alltid ske utifrån en sammanvägning av medicinska, sociala och psykologiska faktorer (jfr prop. 1992/93:159 s. 55 och 168 f.).

I det av nämnden hänvisade rättsfallet från Högsta förvaltningsdomstolen (HFD 2012 ref. 8, mål nr 4440-11) var omständigheterna följande. Den försäkrades funktionshinder innebar att hon behövde hjälp vid nedre hygien och påklädning av nedre delen av kroppen samt hjälp med att byta stomipåse och stomiplatta. Hon behövde också hjälp med pedikyr, inköp av dagligvaror, matlagning och städning. Hon kunde själv klä sig på övre delen av kroppen och duscha själv om hon fick hjälp upp och ned från badbräda. Hon klarade toalettbesök på egen hand och hon klarade av att äta själv. Hon gick utan hjälpmedel i sin bostad. Utomhus gick hon med käpp eller rullator men – av rädsla för att falla – inte på egen hand. Högsta förvaltningsdomstolen bedömde att den försäkrade i viss utsträckning behövde hjälp för att klara den dagliga livsföringen och hennes funktionshinder bedömdes som varaktiga och uppenbart inte beroende på normalt åldrande. Hennes funktionshinder bedömdes emellertid inte anses vara så stora och förorsaka sådana betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service som förutsätts för att hon skulle höra till personkretsen enligt 1 § 3 LSS.

Av det medicinska underlaget i målet framgår bland annat följande. [REDACTED] drabbades av förlamning med medföljande smärtor efter en olycka 2006 och är efter det rullstolsburen. Smärtan beskrivs som en svår neuropatisk smärta av central typ (central nervsmärta). [REDACTED] smärta bedöms av överläkare [REDACTED] som mycket svår, kanske till och med omöjlig, att behandla. [REDACTED] förmåga att sköta sin dagliga livsföring och sitt hem är starkt nedsatt på grund av funktionshindret och smärtan. Han har en mycket begränsad aktivitetsförmåga generellt och utan hjälpen

han får från modern skulle situationen vara ohållbar. [REDACTED] är på grund av sitt funktionshinder och sin smärta ständigt i behov av handgriplig hjälp vid personlig hygien så som toalettbesök, dusch, i samband med läckage och vid smärtskov även med rakning och tandborstning. Vid smärtskov är han i behov av hjälp med samtliga aktiviteter i det dagliga livet. Det är uppenbart att det finns ett logiskt och konkret samband mellan [REDACTED] [REDACTED] diagnos, hans funktionsnedsättning och hans aktivitetsbegränsning och hans behov av hjälpinsatser bedöms vara av sådan art och omfattning att han är i behov av personlig assistans under hela sin vakna tid samt, för de fall att hjälpbehov uppstår under hans dygnsvila, även under sådan tid. Av ADL-bedömning daterad den 27 mars 2014 framgår att [REDACTED] hjälpbehov varierar med hans smärttillstånd och att han vid mindre smärtpåverkan delvis klarar av vissa aktiviteter i sin dagliga livsföring. Slutsatsen i ADL-bedömningen är emellertid att [REDACTED] har ett konstant behov av assistans. Enligt utfärdande arbetsterapeuts bedömning krävs det handgriplig hjälp i kroppsnära moment, så som vid personlig hygien, av- och påklädning och vid överflyttningar från rullstol till andra platser. Enligt arbetsterapeuten kan han göra del av aktiviteten men inte fullborda den utan konstant assistans. Förvaltningsrätten finner inte anledning att ifrågasätta uppgifterna i ADL-bedömningen.

[REDACTED] behöver i stor utsträckning hjälp för att klara den dagliga livsföringen. Till skillnad från den försäkrade i HFD 2012 ref. 8 klarar [REDACTED] [REDACTED] inte av att duscha eller sköta toalettbesök självständigt. Han kan inte heller gå utan hjälpmedel i sin bostad. Förvaltningsrätten bedömer således att [REDACTED] hjälpbehov är större än de behov som ansågs föreligga i HFD 2012 ref. 8. Uppgifterna i ADL-bedömningen anses inte i sig göra sannolikt att [REDACTED] funktionshinder förorsakar honom betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service. Förvaltningsrätten bedömer emellertid att uppgifterna i intyget från [REDACTED] och de uppgifter som framkommit under

den muntliga förhandlingen, tillsammans med uppgifterna i ADL-bedömningen, talar med sådan styrka för att [REDACTED] funktionshinder förorsakar honom sådana betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service att han ska anses tillhöra personkretsen enligt 1 § 3 LSS. Det ankommer på nämnden att utreda om [REDACTED] med anledning av detta är berättigad till assistansersättning. Överklagandet ska därför bifallas och målet visas åter till nämnden för fortsatt handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C).

Anders Lidman
rådman

I avgörandet har även nämndemännen Ellinor Netsö, Sven-Åke von Veh och Agneta Stjernström deltagit.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.